34. seja Državnega sveta Republike Slovenije

Sre, 10.12.2025 - 17:37
Natisni

Ljubljana, 10. december 2025 – Državni svetniki so na 34. redni seji med drugim obravnavali trideseto redno letno poro?ilo Varuha ?lovekovih pravic Republike Slovenije za leto 2024, Predlog zakona o varstvu javnega reda in miru (ZJRM-2), Zahtevo za za?etek postopka za oceno ustavnosti prvega odstavka 163. ?lena Zakona o urejanju trga dela (ZUTD-I) ter Zahtevo za za?etek postopka za oceno ustavnosti Zakona o pravici do zimskega regresa ter prenovi ugotavljanja dav?ne osnove z upoštevanjem normiranih odhodkov (ZPZR).

Med obravnavo **Tridesetega rednega letnega poro?ila Varuha ?lovekovih pravic Republike Slovenije za leto 2024 ter Poro?ila o izvajanju nalog državnega preventivnega mehanizma po Opcijskem protokolu h Konvenciji OZN proti mu?enju in drugim krutim, ne?loveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju** so državni svetniki ocenili, da je poro?ilo kakovostno, pregledno in informativno. Hkrati so ugotavljali, da se nekatere kršitve ponavljajo vsako leto, predvsem v povezavi z neupravi?enim zavla?evanjem postopkov, kršitvami pravic do socialne varnosti, zdravstvenega varstva ter pravic invalidov in otrok.

Državni svetniki so poudarili, da so takšne kršitve nesprejemljive. Za u?inkovito uresni?evanje priporo?il Varuha je po njihovem mnenju nujna ve?ja interdisciplinarnost in usklajenost med razli?nimi resorji, podprta z usposobljeno javno upravo in razširjenim izobraževanjem o ?lovekovih pravicah. Posebno pozornost je treba nameniti problemu kadrov v zdravstvu in socialnem varstvu, kar zahteva strateški na?rt, dodatne ukrepe, motivacijo zaposlenih in, kjer je potrebno, uvoz delovne sile, pri ?emer je treba pozornost nameniti ustreznim ukrepom za hitrejše vklju?evanje tujcev.

Državni svetniki so izpostavili tudi pomen vrednote dela z ljudmi ter spodbujanja prostovoljnega in medgeneracijskega sodelovanja, ki prispeva h kakovostni oskrbi in vklju?ujo?i družbi. Celostni pristop, sistemske rešitve in sodelovanje razli?nih institucij so klju?ni za zagotavljanje spoštovanja ?lovekovih pravic v vseh oblikah institucionalne oskrbe, so poudarili. Izrazili so obžalovanje, da nov Varuh še ni izvoljen.

Državni svetniki so obravnavali Predlog zakona o varstvu javnega reda in miru (ZJRM-2) – druga obravnava. Mnenja o tem zakonodajnem predlogu Državni svet ni sprejel.

Državni svet je na pobudo državnega svetnika Marka Lotri?a obravnaval in sprejel Zahtevo za za?etek postopka za oceno ustavnosti prvega odstavka 163. ?lena Zakona o urejanju trga dela (ZUTD-I).

Predlagatelj je pojasnil, da ZUTD-I spreminja definicijo agencijskega dela, saj razširja obseg zakona, ki po spremembi zajame tudi nekatere subjekte, ki na trgu opravljajo storitvene dejavnosti, ki jih prvotna (prejšnja) opredelitev »opravljanja dejavnosti zagotavljanja dela delavcev uporabniku« ni zajemala. Sprememba je za?ela veljati takoj po objavi zakona, brez prehodnega obdobja, kar povzro?a dodatne stroške in prakti?ne težave za izvajalce dejavnosti. Zakon je bil obravnavan in sprejet po nujnem postopku, pri ?emer niso bili izpolnjeni vsi pogoji, ki jih za sprejem zakona po nujnem postopku dolo?a prvi odstavek 143. ?lena PoDZ-1.

Po mnenju predlagatelja izpodbijana dolo?ba zaradi postopka, po katerem je bil sprejet ZUTD-I, in zaradi njene vsebine, predstavlja kršitev pravil zakonodajnega postopka iz 89. ?lena Ustave, kršitev na?ela demokrati?nosti iz 1. ?lena Ustave, kršitev na?ela pravne države iz 2. ?lena Ustave, še posebej na?ela varstva zaupanja v pravo ter prepovedi samovolje državne oblasti, ter kršitev pravil o uveljavitvi zakona iz 154. ?lena Ustave.

Predlagatelj je opozoril, da bo širitev definicije agencijskega dela zajela obstoje?a poslovna razmerja, npr. izvajanje dolo?enih (specialnejših) obrtniških del na gradbiš?ih in storitve ?iš?enja v hotelirskem sektorju, ki

bodo po novi zakonodaji zahtevala registracijo in dovoljenje, ter da je sprememba prakti?no retroaktivna, ker posega v že vzpostavljena razmerja brez prehodnega obdobja.

Državni svet v sprejeti zahtevi predlaga, da Ustavno sodiš?e ugotovi neustavnost prvega odstavka 163. ?lena ZUTD, naloži odpravo neustavnosti v enem letu, za?asno zadrži izvrševanje sporne dolo?be ter zahtevo obravnava absolutno prednostno.

Državni svet je na pobudo Interesne skupine delodajalcev obravnaval Predlog Zahteve za za?etek postopka za oceno ustavnosti Zakona o pravici do zimskega regresa ter prenovi ugotavljanja dav?ne osnove z upoštevanjem normiranih odhodkov (ZPZR) v celoti in še posebej 2. ?lena ter prvega in drugega odstavka 3. ?lena tega zakona. Po daljši razpravi v okviru glasovanja državni svetniki pobude niso podprli.

V okviru 34. seje so državni svetniki obravnavali in sprejeli **Sklep o pooblastilu Mandatno-imunitetni komisiji Državnega sveta za sprejem aktov o pla?ah, drugih osebnih prejemkih, povra?ilih stroškov, dopustih ter drugih pravicah funkcionarjev, Sklep k Zaklju?kom posveta Poklici prihodnosti**, ki je v organizaciji Državnega sveta potekal 5. maja 2025, ter **Terminski program dela Državnega sveta 2026** (redne seje od 1. 1. 2026 do 30. 6. 2026).

Pod to?ko dnevnega reda **Pobude in vprašanja državnih svetnic in svetnikov** je Državni svet na plenumu obravnaval:

- **Pobudo državnih svetnikov Marka Lotri?a in Otona Bratuža glede na?rtovanja in izvajanja ukrepov za krepitev konkuren?ne sposobnosti in razvojne mo?i Poso?ja in Idrijsko-Cerkljanske subregije, naslovljena na Vlado Republike Slovenije**. Pobuda je nastala na podlagi regijskega obiska Državnega sveta RS v Poso?ju in Idrijsko Cerkljanski subregiji 2. oktobra 2025.

Pobuda se glasi: Vlada Republike Slovenije naj pri na?rtovanju in izvajanju ukrepov za krepitev konkuren?ne sposobnosti in razvojne mo?i Poso?ja in Idrijsko Cerkljanske subregije sledi naslednjim predlogom in pri? akovanjem ob?in ter gospodarstva s tega obmo?ja:

1. Z namenom izboljšanja prometne dostopnosti, pove?anja konkuren?nosti gospodarstva ter krepitve varne in sodobne prometne infrastrukture v Poso?ju in Idrijsko Cerkljanski subregiji naj Vlada Republike Slovenije nemudoma pospeši izvedbo projektov na 4. razvojni osi, jim prizna poseben razvojni status ter zagotovi pravo?asno in zadostno prora?unsko financiranje.
2. V projekt 4. razvojne osi naj se vklju?i tudi cestna povezava Tolmina z Novo Gorico, ki predstavlja osrednje regijsko središ?e Severno Primorske (Goriške) regije, ter izvede gradnja tretjega voznega pasu, kar bi bistveno pove?alo preto?nost, prometno varnost in u?inkovitost povezave.
3. Vlada naj nemudoma pospeši vse aktivnosti za celovito modernizacijo železniške povezave Nova Gorica–Jesenice, pri ?emer je klju?no zagotoviti ustrezna prora?unska sredstva, evropsko sofinanciranje ter jasen ?asovni na?rt za pravo?asno prenovo in izgradnjo celotne trase.
4. V okviru prihodnje finan?ne perspektive po letu 2027 naj se zagotovi, da bodo razvojno šibkejše ob? ine znotraj bolj razvite kohezijske regije Zahodna Slovenija deležne dodatne finan?ne podpore ter enakovrednega dostopa do evropskih kohezijskih sredstev.
5. Z namenom celovite obravnave obmejnih obmo?ij in krepitev njihovih klju?nih funkcij naj Vlada pripravi in sprejme celovit nabor ukrepov za urejanje njihovega položaja, s katerimi bo reševala specifi ?ne izzive teh obmo?ij, ki izhajajo iz geografske odmaknjenosti, redke poseljenosti, omejene dostopnosti osnovnih javnih storitev ter omejenih gospodarskih priložnosti, ob hkratnem ohranjanju narodnostne, jezikovne in kulturne identitete.
6. Na obmo?ju Poso?ja in Idrijsko Cerkljanskega je nujno pospešiti in razširiti gradnjo hitre in zanesljive širokopasovne infrastrukture, ki bo prebivalcem in podjetjem omogo?ila dostop do visokozmogljivega interneta.

7. V okviru mehanizmov za financiranje obrambe, vklju?no z evropskimi sredstvi, naj se zagotovi sofinanciranje infrastrukturnih objektov z dvojno rabo, kot so zdravstveni domovi, gasilski domovi in centri zaš?ite in reševanja, tako da ti objekti služijo vsakodnevnim civilnim potrebam prebivalstva in hkrati zagotavljajo podporo v primeru izrednih ali obrambnih razmer.
8. V okviru izvajanja kmetijske politike in sofinanciranja programov naj se zagotovi ciljno usmerjena podpora manjšim in srednje velikim kmetijam v Poso?ju in Idrijsko Cerkljanskem obmo?ju, s posebnim poudarkom na mladih kmetih, ohranjanju planinskih površin in urejene krajine, spodbujanju dopolnilnih dejavnosti ter ukrepih za obvladovanje vpliva velikih zveri, ki ogrožajo varnost živine in lokalnega prebivalstva.
9. Vlada naj s ciljno usmerjenimi ukrepi stanovanjske politike, prilagojenimi potrebam manjših ob?in in odro?nih krajev, zagotovi dostopna stanovanja za mlade družine in strokovne kadre, ki so klju?ni za dolgoro?ni razvoj in ohranjanje vitalnosti teh obmo?ij.
10. Vlada naj pripravi celovit nabor ukrepov za izboljšanje usklajenosti izobraževalnega sistema s potrebami trga dela, okrepitev partnerstva za razvoj kadrov ter izboljšanje obsega in kakovosti vseživljenjskega u?enja.

11. Prou?i naj se možnost dodatne finan?ne podpore redko poseljenim ob?inam z razpršeno poselitvijo za financiranje izvajanja zimske službe in prevozov otrok v šole.

- **Pobudo Komisije za lokalno samoupravo in regionalni razvoj za ?rtanje ?etrtega odstavka 119. ?lena Zakona o urejanju prostora (ZUreP-3), naslovljeno na Vlado Republike Slovenije.**

Pobuda se glasi: Vlada Republike Slovenije naj v najkrajšem možnem ?asu pripravi in v zakonodajni postopek predloži spremembo Zakona o urejanju prostora, s katero naj ?rta ?etrti odstavek 119. ?lena.

Pobuda izhaja iz prakti?nih težav, ki jih ta dolo?ba povzro?a ob?inam pri izvajanju nalog na podro?ju prostorskega urejanja. Veljavna ureditev ob?inam onemogo?a u?inkovito izvajanje njihove ustavne odgovornosti za prostorski razvoj in urejanje lokalnega prostora. Prepoved za?etka novih postopkov v ?asu trajanja drugih, nedokon?anih sprememb ali dopolnitev OPN ob?inam prepre?uje, da bi se pravo?asno odzvale na razvojne potrebe lokalne skupnosti ali pobude investitorjev, ki so lahko klju?nega pomena za gospodarski razvoj ter izvajanje projektov v javnem interesu. V posameznih primerih lahko veljavna ureditev celo ogrozi izvedbo investicij, za katere so že zagotovljeni finan?ni viri ali so postopki vezani na ?asovno ob? utljive roke, na primer pri ?rpanju evropskih sredstev ali umeš?anju klju?ne infrastrukture. Takšna ureditev nesorazmerno posega v izvirno pristojnost ob?in, saj uvaja dodatne omejitve, ne da bi bile pred tem odpravljene klju?ne sistemske pomanjkljivosti na strani nosilcev urejanja prostora.

- **Pobudo državnega svetnika Danijela Kastelica v zvezi z celiakijo, naslovljena na Vlado Republike Slovenije.**

Pobuda se glasi: Zagotovi naj se zakonsko ureditev, ki bo upoštevala celiakijo kot trajno osebno okoliš?ino, ki vpliva na življenjske stroške posameznika in ga brez njegove volje postavlja v neenak položaj v primerjavi z osebami brez te okoliš?ine. Posledi?no naj se odraslim osebam s celiakijo, ob upoštevanju dejanskih razmer in po zgledu drugih držav Evropske unije (npr. Italije in Nem?ije), zagotovi: mese?no denarno pomo?, ki ne bi bila odvisna od socialnega položaja upravi?enca in ne bi bila obdav?ena, po zgledu dodatka za nego za otroke s celiakijo; možnost (so)financiranja živil za posebne zdravstvene namene; (osnovne in/ali posebne) dav?ne olajšave; oprostitev pla?ila letne dajatve za uporabo vozila v cestnem prometu; druge ukrepe, ki bi lahko olajšali življenje odraslim s celiakijo.

- **Vprašanje in pobudo državnih svetnikov Petra Dermola in Matjaža Švagana glede napovedanega zaprtja poslovalnic NLB, d. d., v Šoštanju in Hrastniku, naslovljeni na Ministrstvo za finance Republike Slovenije.**

Vprašanje se glasi: Kakšno je stališ?e Ministrstva za finance do napovedi zaprtja poslovalnic NLB, d. d., v Šoštanju in Hrastniku, med drugim z vidika zagotavljanja dostopa do ban?nih storitev za prebivalce posameznih lokalnih skupnosti?

Pobuda se glasi: Ministrstvo za finance naj v okviru svojih zakonskih pristojnosti in lastniških razmerij pridobi informacije o razlogih za prej navedeno odlo?itev NLB, d. d., ter z namenom zagotovitve nadaljnjega poslovanja poslovalnic v Šoštanju in Hrastniku prou?i možnost poziva NLB, d. d., k ponovni presoji svoje odlo?itve.

- **Pobude Komisije za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano za ve? trajnostne lokalne hrane v javnih zavodih in krepitev lastne prehranske varnosti, naslovljene na Vlado Republike Slovenije.**

Pobude se glasijo:

1. Vlada Republike Slovenije naj sprejme ukrepe za zagotovitev bistveno ve?jega deleža slovenske hrane v javnih zavodih, pri ?emer naj prednostno spodbuja lokalno in trajnostno pridelavo. Hkrati naj poenostavi pogoje in postopke, na podlagi katerih bodo lahko javni zavodi v najve?ji možni meri naro? ali slovenska živila.
2. Ustrezno podporo naj se nameni vzpostavitvi celostne agroživilske verige »od semena do krožnika«, okrepi mehanizme za zaš?ito slovenskega kmetijstva pred škodljivimi mednarodnimi trgovinskimi sporazumi, izboljša sistemski nadzor nad uvoženo hrano ter zagotovi, da bo Slovenija razpolagala z najmanj 50 klju?nimi rastlinskimi vrstami, potrebnimi za dolgoro?no prehransko varnost.
3. V okviru resorno pristojnega ministrstva naj se vzpostavi javna svetovalna služba, namenjena strokovni podpori javnim zavodom pri pripravi, izvedbi in nadzoru javnih naro?il hrane. Obenem naj se vzpostavi platforma za skupna naro?ila, ki bo omogo?ala u?inkovitejše povezovanje naro?nikov, kmetov, zadrug in drugih deležnikov ter izboljšala na?rtovanje in koordinacijo naro?ene proizvodnje.
4. Vlada naj prehransko suverenost kot prednostno podro?je vklju?i v strateške dokumente države, zlasti v Kmetijstvo 2040 in v dokumente za okrevanje in odpornost. Pri tem naj zagotovi pove?anje državnih rezerv semen in hrane kot klju?nega mehanizma za obvladovanje kriz in zagotavljanje varne preskrbe prebivalstva.
5. Prou?i naj se možnost vpisa pravice do prehranske varnosti v Ustavo Republike Slovenije, vklju?no z opredelitvijo pravice do pridelave hrane in uporabe semen kot temeljnih pogojev za ohranjanje prehranske suverenosti in strateške varnosti države.
6. Vlada naj vzpostavi ustrezne mehanizme za bolj u?inkovito promoviranje multiplikativnih u?inkov naro?anja slovenske hrane v javnih zavodih, saj takšni ukrepi pomembno prispevajo k ohranjanju podeželja, krepitvi lokalnih preskrbovalnih verig, dolgoro?ni stabilnosti in vzdržnosti slovenskega kmetijskega sektorja ter nenazadnje k izboljšanju zdravja in prehranske oskrbe najranljivejših skupin prebivalstva.
7. Vlada naj celovito prou?i vse obstoje?e in na?rtovane mednarodne trgovinske sporazume, pri ?emer mora zagotoviti, da njihovo izvajanje ne vodi v zniževanje okoljskih, zdravstvenih, prehranskih in kakovostnih standardov, ki veljajo za slovenske pridelovalce in potrošnike.

8. Slovenija naj zavzame odklonilno stališ?e do deregulacije novih genomskih tehnik (NGT) ter do patentiranja semen, podpre prepoved uporabe GSO/NGT v javnih zavodih ter se jasno opredeli do potreb Zakona o zaš?iti semenskih virov, vklju?no z dolo?bo, da so semena javno dobro.

- **Pobude Komisije Državnega sveta za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano glede zaš?ite slovenskega kmetijstva, potrošnika in prehranske varnosti v postopkih sprejemanja trgovinskih sporazumov med Evropsko unijo in državami Mercosur – Za?asnega trgovinskega sporazuma in Partnerskega sporazuma EU–Mercosur, naslovljene na Vlado Republike Slovenije.**

Pobude se glasijo:

1. Vlada Republike Slovenije naj pri vseh mednarodnih trgovinskih sporazumih, ki pomembno posegajo na podro?je kmetijstva, prehranske varnosti in drugih strateških proizvodnih sektorjev, kot temeljno izhodiš?e zagotovi zaš?ito slovenskega kmetijstva, stabilnost prehranske verige ter dolgoro?no prehransko suverenost države. Vsak sporazum, ki pove?uje odvisnost od uvoza hrane, pridelane po nižjih zdravstvenih in okoljskih standardih ter zahtevah dobrobiti živali, mora biti obravnavan z najve?jo previdnostjo.
2. Vlada naj pri obravnavi Za?asnega trgovinskega sporazuma med Evropsko unijo in državami Mercosur in Partnerskega sporazuma med Evropsko unijo in državami Mercosur upošteva, da oba sporazuma v predlagani obliki, ki ne uživata širše javne podpore, predstavljata visoka tveganja za slovensko kmetijstvo – zlasti za živinorejo, perutninarstvo in ?ebelarstvo. Sporazumov ni mogo?e podpreti brez vzpostavitve ustreznih nacionalnih zaš?itnih ukrepov.
3. Pripravi naj se sektorska analiza tveganj obeh sporazumov za klju?ne panoge slovenskega kmetijstva, zlasti za govedorejo, perutninarstvo in ?ebelarstvo, ki bo vsebovala celovito oceno vplivov na doma?o proizvodnjo, konkuren?nost in prehransko varnost Republike Slovenije.
4. Pripravi in sprejme naj se nacionalni akcijski na?rt za zaš?ito slovenskega kmetijstva pred uvoznimi pritiski, ki bi nastali ob sklenitvi sporazumov z državami Mercosur. Na?rt naj dolo?a ukrepe za stabilizacijo dohodkov kmetov, zaš?ito najbolj izpostavljenih sektorjev, sistemski nadzor trga ter mehanizme za zagotavljanje stabilnega odkupa klju?nih kmetijskih pridelkov.
5. Vlada naj kot prednostno nalogo zagotovi višjo stopnjo prehranske samooskrbe. To naj doseže s sistemati?no krepitvijo kmetijskega sektorja in spodbujanjem pridelave hrane, ki temelji na lokalnih virih, trajnostnih praksah ter stabilnem delovanju kmetij. ?eprav je prehransko varnost v obi?ajnih razmerah mogo?e zagotavljati tudi z dopolnilnim uvozom, se v kriznih in geopoliti?no nestabilnih obdobjih izkaže, da je zanesljiva oskrba prebivalstva neposredno odvisna od doma?e pridelave. Vzpostavitev in ohranjanje strateške neodvisnosti pri oskrbi s klju?nimi živili je zato temeljni pogoj za dolgoro?no stabilnost in odpornost države.

- **Zahtevo državnega svetnika Branka Tomaži?a za dopolnitev Odgovora Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano na Vprašanje in pobude o odkupnih cenah kmetijskih proizvodov in podražitvah osnovnih živil, naslovljena na Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano**.

Zahteva se glasi: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano naj na podlagi uradno zbranih, preverljivih in metodološko primerljivih podatkov pripravi razmejitev vpliva na inflacijo cen hrane med v Sloveniji pridelano hrano (slovenski kmetijski pridelki in živila iz njih), alkoholnimi in brezalkoholnimi pija?ami ter uvoženimi prehranskimi proizvodi. Analiza naj bo oblikovana tako, da bo jasno razvidno, kolikšen je dejanski in relativni prispevek posamezne od navedenih skupin k približno sedem-odstotni inflaciji cen hrane v zadnjem letu oziroma relevantnem obdobju.

- **Vprašanji in pobudo državnega svetnika Antona Medveda za celovit pregled in uskladitev bonitetnih to?k vseh kmetijskih in gozdnih zemljiš? v skladu z dejanskim stanjem na terenu ter strokovnimi ocenami, naslovljeno na Vlado Republike Slovenije.**

Vprašanji se glasita: Kdo bo lastnikom kmetijskih zemljiš? in gozdov povrnil škodo, ki nastaja zaradi nepravilne spremembe bonitetnih to?k in pomeni veliko, predvsem pa neupravi?eno finan?no breme za kmete, na kar ti opozarjajo že tri leta? Glede na ugotovljena neskladja je bilo napovedano, da bo do konca leta 2025 zaživela mobilna aplikacija, s pomo?jo katere bodo lastniki zemljiš? lahko sporo?ali obstoj posebnih vplivov na svojih parcelah, ?e menijo, da ti niso bili ustrezno upoštevani pri dolo?itvi bonitetnih to?k. Konec leta je tu – kdaj bo aplikacija dejansko za?ela delovati?

Pobuda se glasi: V 20. ?lenu Zakona o katastru nepremi?nin so dolo?eni parametri za izra?un bonitetnih to?k kmetijskih in gozdnih zemljiš?, vendar se je v praksi izkazalo, da za številne posebne vplive, ki jih ta dolo?ba predvideva, niso zagotovljeni celoviti in zanesljivi vhodni podatki. Zaradi tega so izra?uni bonitetnih to?k pogosto neustrezni in ne odražajo dejanskih lastnosti zemljiš?, kar povzro?a odstopanja, ki negativno vplivajo na višino katastrskega dohodka, obveznosti iz naslova prispevkov in socialnih transferjev ter druge finan?ne obremenitve lastnikov zemljiš?. Zato je treba v najkrajšem ?asu celovito pregledati in strokovno preveriti bonitetne to?ke ter jih uskladiti z dejanskim stanjem na terenu in s strokovnimi pedološkimi, reliefnimi in klimatskimi ocenami, kot jih dolo?a zakon. Pri tem naj se odpravijo nepravilnosti, nastale pri novem izra?unu iz leta 2022, dosledno upoštevajo vsi posebni vplivi ter odpravi neskladja med primerljivimi zemljiš?i znotraj istih obmo?ij, s ?imer bi se zagotovila verodostojna in strokovno utemeljena evidenca, ki ne povzro?a neupravi?enih finan?nih bremen lastnikom zemljiš?.

***

Posnetek 34. redne seje Državnega sveta je dostopen na povezavi:
https://www.youtube.com/watch?v=0dqbVGwGr4Q.